

ПОБУДОВА МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті сформульовано мету та завдання побудови механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах. Розглянуто основні принципи та функції побудови механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах. Представлено інструментарій, необхідний для побудови механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах. Наведено зовнішні та внутрішні фактори впливу на побудову механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах.

Ключові слова: механізм, інформаційний менеджмент, телекомунікаційні підприємства

Постановка проблеми. На сучасних телекомунікаційних підприємствах інформаційний менеджмент виконує задачу правильної організації управління наявними інформаційними ресурсами підприємства, які є основою його діяльності. Але, незважаючи на побудовані системи управління інформаційними ресурсами, в більшості випадків, підприємства не отримують максимальної віддачі у вигляді зменшення часу обміну інформацією та підвищення ефективності діяльності підприємства в цілому. Тому, доцільно буде обґрунтувати побудову механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційному підприємстві.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання інформаційного менеджменту на підприємствах розглядали у своїх працях такі науковці як Р.К. Бутова, О.М. Васьків, О.П. Ващенко, О.В. Виноградова, О.Є. Гудзь, І.В. Журавльова, Л.М. Калініна, О.В. Матвієнко, І.М. Пістунов, В.С. Пономаренко, М.Н. Цивін. Проте, слід зазначити, що на сьогодні, у сучасній науковій літературі недостатньо приділено уваги саме побудові механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах.

Мета статті. Побудова механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні недостатньо уваги приділяється визначенню проблем, пов'язаних з побудовою механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах. Впорядкування даних про бізнес-процеси підприємства, автоматизація документообігу, налагодження інформаційних каналів між підрозділами значно спрощує роботу працівників та є ключовими факторами, які впливають на оперативність прийняття рішень керівниками всіх рівнів, і, відповідно, підвищення ефективності функціонування підприємства в цілому.

Термін «механізм» часто використовується у різних сферах життєдіяльності. Враховуючи це, можна погодитись з висловлюванням французького вченого Анрі Кульмана, що наголошував на існуванні великого числа механізмів, які, на його думку, являють собою систему елементів (цілей, функцій, методів, організаційної структури і суб'єктів) та об'єктів управління, в якій відбувається цілеспрямоване перетворення впливу елементів управління на необхідний стан або реакцію об'єктів управління, що має вхідні посилки і результуючу реакцію [4]. В економічній сфері вчені, переважно, розглядають термін «механізм» як «господарський механізм», «економічний механізм», «організаційно-економічний механізм».

Деякі словники визначають поняття «механізм» як систему, пристрій, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності.

Узагальнюючи можна сказати, що поняття «механізм» має два значення:

- 1) внутрішня будова механізму, приладу, апарата, яка приводить їх у дію;
- 2) система, що визначає порядок якого-небудь виду діяльності.

За нашим баченням інформаційний менеджмент в діяльності підприємств, є невід'ємною частиною управління ними, що здійснює підвищення ефективності управлінських процесів у нових економічних умовах.

Узагальнивши вищесказане, механізм інформаційного менеджменту підприємства, можна представити як складову системи управління підприємством, яка спрямована на прийняття та реалізацію управлінських рішень з питань інформаційної діяльності підприємства.

Метою побудови механізму інформаційного менеджменту на підприємстві є підвищення ефективності функціонування підприємства.

Завданням побудови механізму інформаційного менеджменту на підприємстві є формування технологічного середовища, розвиток, обслуговування та використання інформаційних систем підприємства.

Суб'єктом виступає топ-менеджмент підприємства, керівники організаційно-функціональних підрозділів, ІТ відділ.

Об'єктом механізму інформаційного менеджменту на підприємстві є інформаційні ресурси підприємства.

Розглянемо основні принципи побудови механізму інформаційного менеджменту на підприємстві:

1) принцип системності: у процесі побудови механізму проводиться аналіз об'єкта управління в цілому і системи управління ним, а також вироблення загальної мети і критеріїв функціонування об'єкта в умовах його автоматизації;

2) принцип економічної доцільності: переваги, що очікуються від використання механізму, мають перевищувати витрати на проектування, впровадження, навчання, супровід;

3) принцип гнучкості: механізм, що будується, повинен мати достатній запас гнучкості, щоб забезпечити можливість реагування на зміну зовнішніх факторів;

4) принцип контролю: створення паралельних інформаційних потоків, що контролюють один одного та забезпечують достовірність облікових даних;

5) принцип захищеності: механізм, що будується, має сприяти захисту активів підприємства від нерационального їх використання і забезпечувати надійність та безпеку інформації;

6) принцип сумісності означає, що механізм слід проектувати з урахуванням людського фактора та організаційних особливостей підприємства, вже наявних комп'ютерів і програм [3].

Функціями механізму інформаційного менеджменту виступають:

- управління, раціональна організація та використання інформаційних ресурсів підприємства;
- управління інформаційними технологіями підприємства;
- управління інформаційними системами підприємства;
- формування баз даних, завдяки накопиченню корисної інформації.

Під час побудови такого механізму на телекомунікаційних підприємствах необхідно врахувати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів. Більшою мірою успіх механізму інформаційного менеджменту залежить від внутрішніх факторів.

Внутрішніми факторами впливу на побудову механізму інформаційного менеджменту є рівень інформатизації підприємства, рівень підготовленості персоналу, відповідність організаційної структури управління можливостям і потребам механізму. Ставлення керівників до проведення певних організаційних змін грає велику роль. Побудова механізму

інформаційного менеджменту на підприємстві повинно розглядатись керівником як довгострокова інвестиція.

Серед зовнішніх факторів виділяють стан ринку, особливості функціонування якого тісно пов'язують із зростанням частки галузей, наповнених інформаційними технологіями; підготовленість у сфері застосування інформаційних технологій потенційних споживачів інформації підприємства, науково-технічний прогрес.

Побудова будь-якого механізму на підприємстві потребує використання певного інструментарію. В нашому випадку ключовими інструментами виступають:

- інформаційні ресурси;
- інформаційні технології;
- інформаційні системи;
- комп'ютерні інформаційні системи;
- інформаційні канали.

Побудова механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційному підприємстві відбувається у декілька етапів:

- 1) отримання повної інформації про стан інформаційного менеджменту;
- 2) аналіз отриманої інформації;
- 3) прийняття рішення;
- 4) реалізація прийнятого рішення;
- 5) оцінка результатів;
- 6) внесення змін за результатами.

Для успішної побудови механізму інформаційного менеджменту на підприємстві необхідно:

- 1) інтенсивно використовувати механізм з перших днів впровадження;
- 2) у процесі побудови механізму необхідно дотримуватися затвердженого графіка, ігноруючи можливість включення до механізму нових необов'язкових можливостей, інакше реалізація проекту побудови механізму інформаційного менеджменту затягнеться на невизначений термін;
- 3) бізнес-процеси підприємства повинні бути детально описані та проаналізовані перед побудовою механізму, а не у процесі його виконання;
- 4) побудову механізму необхідно виконувати за модулями і починати з тих, які можуть досить швидко принести реальну віддачу підприємству;
- 5) оперативно усувати збої і помилки роботи механізму;
- 6) зробити доступними інформаційні ресурси для всіх працівників підприємства;
- 7) захистити інформаційну систему підприємства від несанкціонованого доступу.

При дотриманні зазначених умов механізм сприятиме підвищенню ефективності комунікаційного процесу і забезпечуватиме встановлення прямих і зворотних зв'язків між окремими підрозділами та апаратом управління підприємства [5].

Здатність мобілізувати і максимально використовувати досягнення інформаційних технологій набули вирішального значення.

Для досягнення успіху в новому інформаційному середовищі потрібні нові можливості. Інформаційні технології дають можливість підприємствам:

- значно збільшити швидкість обробки інформації;
- створювати різні види баз даних;
- оперативно приймати управлінські рішення;
- застосовувати сучасні методи проектування;
- робити складну інженерну продукцію більш високої якості і за нижчою ціною;
- поліпшити організацію управління персоналом підприємства;
- підвищувати продуктивність праці інженерно-технічних працівників,
- ефективність роботи управлінців [2].

Важливою складовою побудови механізму інформаційного менеджменту на підприємстві є створення комп'ютерних інформаційних систем. Комп'ютерні інформаційні системи організаційного управління можуть вирішувати проблеми оперативної роботи з інформацією та аналізу інших ситуацій при виробленні та прийнятті управлінських рішень. Так, наприклад, автоматизовані робочі місця можуть надати можливість своїм користувачам:

- працювати в діалоговому режимі;
- швидко та результативно вирішувати поточні завдання;
- вести їх візуальний контроль;
- викликати потрібну інформацію для подальшої обробки;
- визначати достовірність отриманої інформації і виводити її на екран,

друкувальний пристрій або передавати каналами зв'язку [7].

Інформаційні технології реалізуються в автоматизованому і традиційному (паперовому) видах. Обсяг автоматизації, тип і характер використання технічних засобів залежать від характеру конкретної технології.

Автоматизована інформаційна технологія складається з технічних пристроїв, найчастіше – комп'ютерів, комунікаційної техніки, засобів організаційної техніки, програмного забезпечення, організаційно-методичних матеріалів, персоналу. Ці складові забезпечують збір, передачу, накопичення, зберігання, опрацювання, використання і поширення інформації.

Природним еволюційним кроком на шляху розвитку автоматизації роботи підприємства виступає утворення корпоративних інформаційних систем. Корпоративна інформаційна система (КІС) являє собою не просте сполучення прикладних програм, що виконують всі необхідні організації функції. Як правило, ідеальним варіантом представляється наявність цілісного програмно-апаратного комплексу, що дозволяє задовольнити як поточні, так і майбутні потреби підприємства в обробці даних, – реалізуючи концепцію стратегічно-орієнтованої інформаційної системи.

Реалізація концепції єдиної КІС підприємств знаходить своє застосування в появі спеціалізованих фірм, що займаються безпосередньо організацією таких систем і розробкою програмного забезпечення до них. Найбільшого поширення набули системи управління ресурсами (ERP — Enterprise Resource Planning) [7].

Сьогодні, телекомунікаційними підприємствами використовуються різні інформаційні продукти, зокрема, такі як: «ІС:Підприємство», «Галактика», «Центр информационных технологий», «Парус», «FinExpert», «Miracle V» і т.д.

На нашу думку при побудові механізму інформаційного менеджменту на підприємстві найефективнішим буде застосування програмних продуктів «ІС:Підприємство» та «Парус».

«ІС :Підприємство» – програма, покликана автоматизувати і оптимізувати ключові бізнес-процеси і забезпечити функціонування в реальному часі близько 280 активних користувачів ІТ-сервісів в її філіях (представництвах) [1]. Система програм «ІС:Підприємство» призначена для вирішення широкого спектра задач автоматизації обліку і управління. «ІС:Підприємство» являє собою систему прикладних рішень, побудованих по єдиних принципах і на єдиній технологічній платформі. Конфігурація дозволяє автоматизувати наступні процеси управління торговою діяльністю: управління відносинами з клієнтами; управління продажами; управління закупівлями; аналіз цін і управління ціновою політикою; моніторинг та аналіз ефективності торгової діяльності; додаткові сервісні можливості.

«Парус» – сучасне програмне забезпечення, призначене для автоматизації фінансово-господарської діяльності комерційних і державних організацій, підприємств та управління, яке випускається українською компанією «Корпорація Парус Україна». Проста й зручна, але, водночас, потужна повнофункціональна система, що дозволяє автоматизувати всі облікові

й управлінські задачі, характерні для підприємств малого й середнього бізнесу. Система має модульну побудову й містить у собі наступні модулі:

- 1) ПАРУС-адміністратор;
- 2) ПАРУС-бухгалтерія;
- 3) ПАРУС-реалізація й склад;
- 4) ПАРУС-консолідація;
- 5) ПАРУС-заробітна плата;
- 6) ПАРУС-персонал;
- 7) ПАРУС-ресторан;
- 8) ПАРУС-менеджмент і Маркетинг;
- 9) ПАРУС-готель;
- 10) ПАРУС- лікувальна установа.

Всі модулі системи можуть працювати як самостійні додатки, але повною мірою функціональність модулів реалізуються при використанні в якості єдиного програмного комплексу із загальною базою даних [7].

Висновки. Сформульовано мету та завдання побудови механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах.

Розглянуто принципи побудови механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах, такі як:

- принцип системності;
- принцип економічної доцільності;
- принцип гнучкості;
- принцип контролю;
- принцип захищеності;
- принцип сумісності.

Наведено наступні функції побудови механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах:

- управління, раціональна організація та використання інформаційних ресурсів підприємства;
- управління інформаційними технологіями підприємства;
- управління інформаційними системами підприємства;
- формування баз даних, завдяки накопиченню корисної інформації.

Представлено інструментарій, необхідний для побудови механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах, а саме:

- інформаційні ресурси;
- інформаційні технології;
- інформаційні системи;
- комп'ютерні інформаційні системи;
- інформаційні канали.

Описано зовнішні та внутрішні фактори впливу на побудову механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційних підприємствах.

Запропоновано наступні інформаційні програмні продукти, які телекомунікаційні підприємства можуть застосовувати при побудові механізму інформаційного менеджменту та тим самим ефективно впливати на свою економічну діяльність:

- «1С:Підприємство»;
- «Парус».

Побудова механізму інформаційного менеджменту на телекомунікаційному підприємстві дасть змогу підвищити ефективність використання наявних інформаційних систем, підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку телекомунікаційних послуг, а також полегшити процес управління підприємством.

Список використаної літератури

1. Баклан І.В. Проектування інтелектуальних систем прийняття рішень : навч. посібник / І.В. Баклан, П.І. Бідюк. – Національна академія управління, 2010. – 196 с.
2. Васьків О.М. Економіко-математичне моделювання затрат ресурсів на випуск продукції підприємства легкої промисловості / О.М. Васьків // Наук. вісн.: Зб. наук.-техн. пр. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – 2009. – Вип. 19.2. – С.290 – 296.
3. Євдокимов В.В. Особливості впровадження комп'ютерних систем бухгалтерського обліку на великих підприємствах [Електронний ресурс] / В. В. Євдокимов // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1796/1/20.pdf>
4. Круш П.В. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посібник / П.В. Круш, С.О. Тульчинська, Р.В. Тульчинський [та ін.]. – К. : ЦУЛ, 2008. – 206 с.
5. Пономаренко В.С. Інформаційні системи і технології в економіці : посіб. для студ. ВНЗ / В.С. Пономаренко, Р.К. Бутова, І.В. Журавльова [та ін.]. – К. : Академія, 2002. – 542 с.
6. Шаповал О.В. Розробка національних стратегій інформаційного розвитку – пріоритет сучасності / О.В. Шаповал // Нова парадигма. – К., 2004. – Вип. 38. – С. 166-172.
7. Янчук Т.В. Економічний механізм впровадження інформаційних технологій на підприємствах малого та середнього бізнесу: дис...к.е.н: 08.00.04 / Янчук Тетяна Василівна. – Хмельницький, 2015. – 271 с.

Маковей Вікторія Владимировна. Построение механизма информационного менеджмента на телекоммуникационных предприятиях. В статье сформулированы цели и задачи построения механизма информационного менеджмента на телекоммуникационных предприятиях. Рассмотрены основные принципы и функции построения механизма информационного менеджмента на телекоммуникационных предприятиях. Представлен инструментарий, необходимый для построения механизма информационного менеджмента на телекоммуникационных предприятиях. Приведены внешние и внутренние факторы, влияющие на построение механизма информационного менеджмента на телекоммуникационных предприятиях.

Ключевые слова: механизм, информационный менеджмент, телекоммуникационные предприятия.

Makoviy Viktoria. Building a mechanism of information management in telecommunication enterprises. The article formulated goals and objectives of building a mechanism of information management in telecommunications enterprises. The main principles and functions of building the information management mechanism in telecommunication enterprises are considered. Presented tools necessary to build a mechanism of information management in telecommunications enterprises. An internal and external factors impact on the building of the mechanism of information management in telecommunications enterprises.

Keywords: mechanism, information management, telecommunications enterprises.